

Izvor: pexels

Tekst: ANA TENŽERA

Utorak, 18. srpnja 2023.

HIBRISTOFILIJA: OD FASCINACIJE „ZLOČESTIM DEČKIMA“ DO SEKSUALNE PRIVLAČNOSTI PREMA OSUĐENICIMA ZA NAJTEŽE ZLOČINE

Svi smo vidjeli tekstove koji svjedoče o popularnosti Filipa Zavadlava, pogotovo među ženama. Neke su s njim naprosto zaludene, ali neke imaju i drugačije motive. Tako jedna žena želi snimiti, ne jedan, već dva filma o njemu. Već ga je vidjela uživo te satima komunicirala s njim.

Posjećivala je Zavadlava u zatvoru i otkrila detalje: „Bili smo sami, nije bio vezan, a jedno me je iznenadilo...“ Riječi su to Splitsanke Ivane Marinić Kragić, redateljice, producentice i snimateljice koja je mjesecima u zatvoru posjećivala trostrukog ubojicu kako bi ga bolje upoznala.

OGORČENOST GRAĐANA NA INSTITUCIJE

„Za potrebe istraživanja i razvoja scenarija stupila sam u direktni kontakt s Filipom Zavadlavom. Dobila sam dopuštenje suda i upravitelja zatvora te sam posjećivala Filipa u zatvoru kontinuirano u periodu od dva-tri mjeseca. Za potrebe intervjua, u zatvoru sam imala osiguranu prostoriju u kojoj sam bila sama s Filipom i u kojoj nije trebao biti vezan, što je pridonijelo opuštenosti, otvorenosti i spontanosti sugovornika. Ti naši razgovori trajali su ukupno desetak sati, na temelju čega sam naspisala priču i strukturu scenarija za budući dugometražni igrani film“, rekla je Marinić Kragić.

Podsjetimo, kratki film o njemu je već snimio jedan novinar nacionalne komercijalne televizije, ali nije htio biti u sobi s Filipom „kako bi ostao objektivan“.

Marinić Kragić planira snimiti dva filma, kratkometražni i dugometražni, za koje je već dobila novac od HAVC-a. Kaže kako joj je glavna inspiracija za film bila reakcija društva na trostruko ubojstvo koja je, objašnjava, ogolila duboku frustraciju i manjak povjerenja građana u institucije i represivni aparat.

„Kad sam došla u prvi posjet, na prvu me iznenadio njegov izgled. Na fotografijama s prvog suđenja bio je jak i kratke kose, a u zatvoru me dočekao mršav i duge kose. Također mi je trebalo vremena da se naviknem na njegov netipični vokabular koji je kombinacija starosplitskog, uličnog slenga i psihijatrijske terminologije. Pretpostavljam da je proveo puno vremena s raznim psiholozima i psihijatrima te da u zatvoru jako puno čita. Imao je dosta zanimljive konstrukcije rečenica, čvrste stavove i mišljenja, a s druge strane se vidi da mu fali djetinjstvo. Ima jako kompleksnu osobnost i razvio je razne obrambene mehanizme“, rekla je Marinić Kragić.

„ZAUVIJEK ĆU TE ČEKATI...“

Pisma Zavadlavu šalju žene iz svih krajeva Hrvatske, a obično ih dobije na desetke tjedno. Tako se među pismima žena iz Rijeke, Zagreba, Đakova ili Osijeka našlo i jedno poslano iz Sydneyja, a čak mu je jedna djevojčica poslala kratku poruku, dvadeset kuna i medvjedića.

Gotovo sva počinju s: „Dragi Filipe...“, a u njima mu žene crtaju srca, pišu da nije sam, daju mu bezrezervnu podršku, bodre ga da izdrži, govore mu kako se sve nepravedno prelomilo preko njega, nadaju se da će i on njima pisati, obećavaju mu da će ga zauvijek čekati i izražavaju nadu da će jednog dana zajedno uživati na slobodi.

Pisma uglavnom šalju u zatvorsku bolnicu u Svetošimunskoj i u Vrapče, a uprave ih potom prosljeđuju splitskom sudu jer sudac istrage mora dati odobrenje da ih se može prosljediti Zavadlavu. Poklona i pisama u ćeliji ima toliko da više nema kamo s njima, a s njim u sobi je, kako doznajemo, sad i cimer. I dalje pati od nesanice, redovito vježba i uči talijanski. U kasnije ugašenoj Facebook grupi Pravda za Filipa, službenoj grupi koja je prikupljala novac za Filipovu obranu i koja je imala jako puno članova, apelirali su na djevojke da mu prestanu slati pisma ljubavnog sadržaja i nazivati ga herojem, jer on, napisali su, nije heroj nego "tragičar kojeg je život doveo do situacije u kojoj je sad". Danas postoje dvije FB grupe koje mu pružaju podršku.

ROMANTIZIRANJE ODMETNIKA OD ZAKONA

Naravno, Zavadlav nije jedini primjer koji ima svoje „grupies“. Kad se dogodi stravičan zločin, a ubojica je uhvaćen i već je u zatvoru, novinari i urednici počinju smišljati dojmive naslove, izmišljaju mu zgodne nadimke, kopaju po njegovom nesretnom djetinjstvu... Malo-pomalo, ubojica postaje slavan. To je slava mračnog sjaja, ali prodaje priču.

Nitko ne pamti imena nevinih i stradalih, samo romantiziranog bjegunca ili zatvorenika. Prisjetite se samo Bonnie&Clyde čije je pljačke i zločine cijela Amerika pratila ne propustivši ni sekundu, kao ni njihovo rešetanje stotinama metaka kad ih je policija napokon locirala. Mickey&Mallory iz „Rođenih ubojica“ koji su poslužili kao inspiracija za mnoge zločine - od „našeg“ rođenog ubojice Srđana Mlađana do skupina povodljivih nesigurnih tinejdžera čije frustracije obično završe pucnjavama po srednjim školama poput tragedije u američkom Columbineu.

Prema zakonu, zatvorenicima u istražnom zatvoru i osobama u prekršajnom zadržavanju, u posjet mogu doći članovi obitelji, ali i druge osobe kojima to dopusti sudac istrage ili predsjednik sudskog vijeća. No, da bi zatvorenika posjetila osoba koju ne poznaje, prvi je uvjet da on sam zatraži taj posjet, a potom o svemu odlučuje sudac. Nije samo kod nas tako. Američki zatvori nisu samo pretrpani zatvorenicima već i pismima koja redovito dobivaju od nepoznatih žena, koje ih posjećuju i gledaju preko debelog zatvorskog stakla, a nerijetko žena dođe u zatvor i uda se za svog „heroja“.

To se najčešće događa kad u informativnim emisijama ili novinama čuju ili pročitaju neki „catchy“ nadimak za masovnog ubojicu. I upravo taj nadimak ponovo ubija žrtve i potresa obitelji stradalog, dok ga određena vrsta žena i muškaraca veliča. Kako to samo zvuči obiteljima stradalih? Imena/nadimci ubojica se pamte, žrtava nikad.

MREŽE ZA SPAJANJE UBOJICA I OBOŽAVATELJICA

U Velikoj Britaniji postoji i organizacija „Life Lines“ koja spaja najteže zločince, one koji čekaju na izvršenje smrtne kazne s ljudima koji žele biti s njima u kontaktu. Nešto poput agencije za spajanje parova, samo što u ovom slučaju žene imaju samo jedan kriterij pri odabiru muškaraca – a to je da su proglašeni toliko monstruoznima da im ni doživotan zatvor nije dovoljna kazna za ono što su učinili. Većina njih nije usamljena, dapače – imaju obitelji i djecu, no to ih ne sprječava da dane provode pišući im, pa čak i posjećuju one koji vanjski zrak dišu u prosjeku šest sati tjedno.

Linda Carlson ima trideset i četiri godine, udana je liječnica. Piše pisma pedesettrogodišnjem Johnnyju Hoskinsu koji već dvadeset i dvije godine čeka smrtu u zatvoru na Floridi. Prepiske su počele prije godinu i pol i nastavljaju se bez pauze. Hoskins je osuđen na smrtu jer je silovao, prebio i zadavio svoju osamdesetogodišnju susjedu Dorothy Berger.

„Volim pisati pisma i uvijek me intrigiralo da se dopisujem s nekim tko je osuđen na smrt. 2015. godine sam kontaktirala organizaciju Life Lines koja ljude povezuje s osuđenima na smrt. Prije nego je došlo Johnnyjevo pismo, odlučila sam da neću tražiti na internetu podatke o njemu. To mi se činilo kao napad na njegovu privatnost. Htjela sam ga upoznati kao osobu prije nego što saznam zbog čega je osuđen, ali sam mu i jasno dala do znanja da može podijeliti sa mnom to što je napravio. Napisao mi je da je počeo dilati drogu i jedna je kriminalna radnja vodila drugoj. Napisao mi je da nije kriv i da je zločin počinio netko tko je bio s njim. Ne znam da li da mu vjerujem“, rekla je Linda. Razmjenjuju pisma više puta mjesečno.

„Johnny je studirao sportsku psihologiju prije nego je njegov život otišao u krivom smjeru. Svi moji prijatelji misle da sam luda i moj me suprug ne podupire. Zna da mogu biti ranjiva pa se boji kako ću reagirati kada Johnny dobije datum smaknuća. Ako će Johnny htjeti, doći ću na smaknuće, ali to se možda nikada neće dogoditi. U siječnju prošle godine, sva smaknuća na Floridi stavljena su na čekanje nakon što je sud odlučio da je smrtu kazna u toj saveznoj državi protuustavna. Nitko zasad ne zna što će se dogoditi Johnnyju i ostalim osuđenima na smrt. Johnny me puno pita o mojem poslu i životu, ali mi se čini da je sasvim nevažno govoriti o stvarima koje mi se događaju na poslu dok je on u takvoj situaciji“, osjećajno zaključuje ova doktorica.

Četrdesetpetogodišnja Tina Brown, djelatnica u zdravstvenom osiguranju, osam se mjeseci dopisuje s dvije godine mlađim ubojicom Joelom Diazom koji je osuđen 2001. godine na smrtu jer je upucao Charlesa Shawa, oca svoje bivše djevojke.

Dvadesetšestogodišnja Laura Ellison, baš poput drugih dviju dama koje razmjenjuju pisma s ubojicama, dolazi iz zdravstvenog sektora. Ona je medicinska sestra. Piše pisma Blaineu Milamu koji je ubio bebu svoje djevojke. Milam je osuđen na smrt 2010. godine jer je ubio Amora Carsona koji je bio star 13 mjeseci. Beba je na tijelu imala više od 20 ugriza. Milam čeka izvršenje kazne u zatvoru u Teksasu. Laura je zaručena i majka je jednog djeteta. Kaže kako je čitala o ljudima koji se dopisuju s osuđenima na smrt te da ju je to zaintrigiralo.

„Poslala sam pismo Milamu i odlučila da ne želim znati kakav je zločin počinio. Željela sam ga upoznati kao osobu. Uglavnom si pišemo o knjigama i Milam mi je pisao o svojem turbulentnom odrastanju i odgoju. Tri mjeseca nakon što smo se dopisivali potražila sam podatke o Milamu na internetu. Godine 2008. su nadrogirani, on i njegova bivša djevojka Jessica Carson, koja je tada imala 20 godina, izvodili egzorcizam na njezinoj bebi jer su vjerovali da je proganjaju demoni. Naravno da me njegov zločin šokirao, pa ja imam dijete koje je također staro 13 mjeseci. Ali nije moje da se ljutim na njega.

Moram odvojiti osobu kojoj pišem od zločina koji je ona počinila. Milam mi obično šalje tri ili četiri stranice A4 papira svakih nekoliko tjedana. U čeliji je 23 sata dnevno i ne prima posjetitelje. Spomenuo je ubojstvo u svojem pismu, ali ja ga nisam ništa dalje pitala. Ja mu pišem o poslu i ostalim stvarima. Svoju smrt nije spominjao, ali ako će me tražiti da dođem na izvršenje kazne, razmislit ću o tome da dođem", kaže Laura.

Četrdesetpetogodišnja učiteljica Kay Hutchison već više od deset godina piše Gregoryju Smithu. Smith je 1992. godine osuđen na smrt jer je 1989. silovao i ubio šesnaestogodišnju studenticu iz Japana i čeka izvršenje smrtnе kazne u zatvoru u Kaliforniji. Kay je udana i kaže da je 2002. poslala razglednicu, nakon čega je dobila pismo od Gregoryja.

„Bila sam svjesna, kada sam poslala razglednicu, da mi se može javiti osoba koja je počinila silovanje ili ubojstvo, ali sam odlučila da, bez obzira na zločin, to neće promijeniti moju obvezu. Kako je naše prijateljstvo raslo, pisma su se 'popela' na osam do deset stranica“, objašnjava Kay koja je svog novog prijatelja čak i posjetila preko oceana. Dok je posjećivala brata u Kaliforniji, vrijeme je odvojila i za Gregoryja. Suprug ju je ostavio ispred zatvora u kojem je provela tri sata.

„Moji sinovi koji su tada bili mlađi od 12 godina nisu smjeli ići sa mnom, ali znaju sve o Gregoryju. Voljela bih da ga jednog dana upoznaju. Ako me traži da dođem na smaknuće, doći ću. Nitko ne smije umrijeti sam. Nakon što smo se upoznali, napisao mi je što je napravio. Napisao mi je i kako je ljut i uznemiren zbog toga što je napravio i da, nakon što je pronašao vjeru, moli za obitelj djevojke koju je ubio. Drago mi je da je sklonjen s ulice za dobro svih drugih žena i za njegovo dobro. Nije mi teško odvojiti njega kao osobu od zločina koji je počinio. Znam da nekoliko loših odluka i loših događaja može sasvim promijeniti život. Dok čeka izvršenje kazne, Gregory se školuje. Pronašao je vjeru i naučio se moralu“, zaključuje Kay. Čini se da je ne zanima kako je bilo tinejdžerici koju je njezin prijatelj silovao i ubio, i koja je umrla sama. Jesu li su silovanje i ubojstvo zaista samo „loše odluke“?

„Tražim prijatelja. Ja sam čovjek koji piše zato što želi komunicirati i učiti o različitim ljudima i mjestima. Pišem redovito i volio bih se dopisivati s osobom koja je predana pisanju. Ne želim iskoristiti nikoga. Pišem zato što sam usamljen.“ Ova srcegrapateljna poruka nalazi se na Internet stranici „Life Lines“ i ponukala je, kao što smo iz primjera vidjeli, žene koje žele biti prijateljice osuđenima na smrt, da im se jave.

MISLI LI TKO NA ŽRTVE I NJIHOVE OBITELJI?

Što to govori o njima? Je li ih dugogodišnje čekanje na iglu već rehabilitiralo? Nedostaje li im komunikacija s ljudskim rodом koje su se odrekli počinivši monstrozna djela koja su ih odvela iza rešetaka, među najgore od najgorih? Jesu li se pomirili sa sudbinom i shvaćaju da su im pisma jedina komunikacija do izvršenja smrtnе kazne? Zaslужuju li uopće nakon uništenih života i obitelji koje su ostavili za sobom ikakvu utjehu?

Očito postoji dovoljan broj ljudi (žena) za koje oni nisu već mrtvi te im svojim pismima u kojima im iznose sve detalje o svojim životima vani, svojim obiteljima, djeci, poslu, hobijima... žele sve reći i olakšati im zatvoreničke dane, jer inače organizacija poput „Life Linea“ ne bi ni postojala.

Zamišljaju li tako pravdu obitelji žrtava? Da osoba koja je kriva za kraj njihovog tadašnjeg života, kad je silovatelj i/ili ubojica uništio sve nevino što su živjeli, sada provodi dane živeći kroz pisma koja stižu čak preko oceana, pisma puna topline koja mu daju snage da izgura dan po dan. I ti dani traju.

Žene koje im pišu pune su razumijevanja. Od toga da ispočetka ni ne pitaju koji zločin su počinili da im je izrečena smrtnа kazna, do rezoniranja kako je netko počeo dilati drogu pa je „jedno išlo prema drugom“. Kao kod Hoskinsa čiji je „razvojni put“ išao od dilanja do silovanja, prebijanja i davljenja osamdesetogodišnje susjede. Ili razmišljanje medicinske sestre Laure Ellison Blaine o Millamu koji je do smrti izgrizao novorođenče. *Ali nije moje da se ljutim na njega. Moram odvojiti osobu kojoj pišem od zločina koji je ona počinila.*

Zar nas ne uče da je život upravo zbir djela koje smo napravili da bi se našli tu gdje jesmo? Tako da se moramo zapitati što je u Laureninoj glavi – je li jednostavno protivnik smrtne kazne, uživa u već pomalo zaboravljenoj umjetnosti pisanja pisama ili nešto zaista nije u redu s njom i drugima koji žele olakšati i uljepšati vrijeme ljudima koji su počinili nezamislive zločine.

Odgovor na to pitanje pokušat ćemo dati u sljedećem poglavlju.

Izvor: Ted Bundy, web

HIBRISTOFILIJIA ILI "BONNIE I CLYDE SINDROM"

Hibristofilija je definirana od strane seksologa, profesora Johna Moneya kao seksualna parafilija o kojoj možemo govoriti kada neku osobu seksualno privlače partneri koji su počinili zločine poput silovanja, ubojstva ili oružane pljačke. Parafilija ili patološka seksualna sklonost definira se kao iskustvo intenzivne seksualne uzbuđenosti koju uzrokuju atipični predmeti, situacije, fantazije... Ovaj se tip parafilicnog ponašanja ponekad kolokvijalno zove i „Bonnie i Clyde sindrom“.

U nekim se slučajevima osoba koja ih privlači već nalazi u zatvoru, ili hibristofilijarka (od ove parafilije boluju većinom žene) nagovara osobu s kojom želi vezu, da počinu neki zločin. U većini slučajeva oboljele od ovog poremećaja najčešće kontaktiraju već zatvorenu osobu, koja je napunila dobar dio medijskih stranica i popunila minute televizijskih emisija zbog zločina koje je počinila.

Poznati svjetski serijski ubojice poput Charlesa Mansona, Jeffreya Dahmera, Richarda Ramirezera ili pak Teda Bundyja, od početka svojeg izdržavanja kazne primaju veliku količinu pisama žena koje im se dive, govore im kako su u mislima uvijek uz njih, posjećuju ih... jednostavno, reputacija hladnokrvnih ubojica dovela je do toga da krv ovih žena brže zakola te im barem pismima, u kojima im odaju i najmanje sitnice o sebi, ispunjavaju dane.

U usporedbi s ostalim parafilicnim poremećajima, hibristofilija je poprilično neobična i, kako smo već napomenuli, puno se češće pojavljuje kod žena nego kod muškaraca. Hibristofilijarke su često nesigurne, imaju nisko samopouzdanje te su nerijetko i same bile žrtve nasilnog seksualnog zlostavljanja. To ih čini ranjivima prema seksualnim preferencijama i kriminalu kao takvom.

Stručnjak za ovo polje, Corey Vitello, ipak kaže kako nisu sve žene s ovim sklonostima žrtve nego jednostavno „žele sublimirati svoje vlastite nasilne tendencije putem kolaboriranja s počiniteljem“.

Prema stranici „Love and History“ (LAH) postoje dva tipa hibristofilije – pasivna i agresivna. Pasivna obuhvaća osobe koje nemaju želje sudjelovati u kriminalnim aktivnostima, ali su seksualno privučene zločincima; one su tzv

„prison groupies“ ili „serial killer groupies“, što je najbolja definicija nabrojanih žena.

Tako na stranici LAH stoji: „Te žene obično žive u iluziji i pokušat će naći opravdanje za ono što je njihov voljeni zločinac učinio. Razvijaju vezu s njim i osjećaju se posebnima – i ako je „njihova ljubav“ pobila više osoba, smatraju kako njima ne bi učinio ništa nažao. One obično misle kako mogu „promijeniti“ svog ljubavnika i imaju fantazije o spašavanju. Pasivne hibrifilicinke stavljaju se u poziciju da budu zavedene, izmanipulirane i da im lažu ubojice koje one, pak, dižu na pijedestal.

No, postoji i puno opasniji tip takvih žena. Agresivne hibrifilicinke aktivno pomažu zločincima (muškima) kako bi počinili nedjelo. Vrebaju žrtve, skrivaju tijela, pokrivaju zločine ili ih čak čine. Privučene svojim nasilnim ljubavnicima zbog njihovih normalnim ljudima mučnih akcija, žele od njih primiti ljubav, no nisu u stanju shvatiti da su njihovi „dečki“ psihopati koji čitavo vrijeme manipuliraju njima. I pasivne i aktivne hibrifilicinke obično završavaju u nasilnim i nezdravim vezama.

Vitello čak kaže da sve može početi od „zatreskanosti“ u dečka s imidžem „lošeg dečka“. Seksi zločesti dečko je čak i ikona. On utjelovljuje mačizam, individualizam i sve potentne ideale zločestih dečkiju koji dolaze u različitim stupnjevima. Većina žena priznaje da je u nekom dijelu svog života imala kratku zaludenost nekim takvim jer su jednostavno zabranjeno voće. To je ultimativni taboo, afrodizijak.

No, žene koje ne prerastu fiksaciju „zločestim dečkima“ često postaju hibrifilicinke jer se njihovo seksualno uzbuđenje veže uz zločin. I tako će svaki, pogotovo medijski eksponirani zločinac imati rijeke svojih obožavateljica, oštećenih u mladosti, koje od nasilnika, kao u zatvorenom krugu, traže barem malo pažnje, kad je već nemaju dovoljno u stvarnom svijetu.

Novinarski projekt Sociopati i psihopati: Agresija utisnuta u mozgu ili vanjski faktori?;

Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije, iz Programa poticanja novinarske izvrsnosti.

<https://psiha.hr/kategorija/psihijatrija-i-psihologija/slučaj-filip-zavadlav-tko-je-kriv>

<https://psiha.hr/kategorija/psihijatrija-i-psihologija/distinkcija-izmeu-psihopata-i-sociopata-imate-li-posla-s-hannibalom-lecterom-ili-kraljem-joffreyjem>

Psiha.hr

○
NAMA

KONTAKT

PRIVATNOST

UVJETI

